

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohtule esitati seoses kohalike valimistega üle poolesaja kaebuse

Riigikohtule esitati seoses kohalike valimistega üle poolesaja kaebuse

24. November 2025

Riigikohtusse on tänavuste kohalike valimiste teemal laekunud 53 valimiskaebust ehk kolm korda rohkem kui neli aastat tagasi. Praeguseks on lahendatud kõik otseselt hääletustulemusega seotud kaebused.

Paljud kaebused on liidetud ja kohus on teinud tänase seisuga 46 lahendit, kusjuures üheksal juhul kaebused rahuldati kas osaliselt või täielikult. Ehkki valimiste korralduses leiti mitmeid puudusi, polnud ükski neist Riigikohtu hinnangul selline, et oleks mõjutanud või saanud oluliselt mõjutada hääletustulemust.

Riigikohus jättis esmaspäeval rahuldamata ühe valimiskaebuse [1] ja hetkel on lahendamata veel üks kaebus, mis vaadatakse läbi põhiseaduslikkuse järelevalve asjana Riigikohtu üldkogus. Selle kaebuse teemaks [2] on Vabariigi Valimiskomisjoni (VVK) koosoleku kinniseks kuulutamine ja salvestamine, mistõttu ei puuduta see otseselt valimistulemusi. Selle kaebuse osas võib kohtuotsus tulla alles selle aasta lõpus või järgmise aasta alguses.

Riigikohtu esimees peab vajalikuks kaebekorra muutmist

Võrreldes eelmiste kohalike valimistega esitati sel aastal Riigikohtule kaebusi kolm korda rohkem ja neid hakkas laekuma juba mitu kuud enne valimisi. Riigikohtu esimees Villu Kõve märkis, et tänavused valimised on pannud kehtiva kaebuste lahendamise korra tõsiselt proovile.

„Sel aastal on valimiskaebusi olnud nii palju, et need on hakanud Riigikohtus kohati juba teiste kohtuasjade lahendamiseks kuluvat aega mõjutama. Nimelt on VVK otsuste peale võimalik kaevata otse Riigikohtule ning kõik kaebused tuleb lahendada seitsme tööpäeva jooksul,“ nentis Kõve.

Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse laiemaks ülevaatamiseks on loodud ekspertidest töörühm ja Riigikohtu esimees avaldas lootust, et seadusandja viib seal sündinud ettepanekud ka ellu. „Minimaalselt tuleks valimiskaebuste lahendamine tulemuste kinnitamisest lahti siduda, et kaebusi oleks võimalik läbi vaadata mõistliku aja jooksul. Seda võiks kohus iga kord eraldi hinnata, kas konkreetne kaebus võib tulemusi mõjutada või mitte,“ selgitas Kõve.

Paljud kaebused puudutasid taas e-hääletamist

Tänavu esitatud kaebuste puhul torkab silma see, et väga palju on kaevatud vaatlejate õiguste, VVK koosolekute korralduse ja riigi valimisteenistuse tegevuse peale. Sarnaselt varasemate valimistega on suure hulga kaebuste teemaks olnud elektroonilise hääletamise õiguspärasus.

Riigikohus rahuldab mitu kaebust ning tunnistas õigusvastaseks näiteks VVK koosoleku korraldamise **e-kirjade vahendusel** [3]

. Samuti nähti rikkumist selles, et valimisteenistus ei avalikustanud e-hääletamise **lähtekoodi [4]** enne proovihääletamist ega võimaldanud vaatlejatel esitada e-häälte lugemise ajal avaldusi suuliselt. Probleeme leiti ka e-häälte avamiseks mõeldud võtmete kasutamisel **proovihääletamisel [5]**. VVK on lähtudes Riigikohtu lahenditest juba jooksvalt oma koosolekute läbiviimist ümber korraldanud.

Kui e-hääletamist puudutavaid kaebusi esitati palju, siis nii-öelda traditsioonilisi valimiskaebusi laekus vähem. Riigikohus lahendas muu hulgas kaebuse, mis puudutas valimisagitatsiooni piiramist **kaubanduskeskuses [6]** asuva valimisjaoskonna läheduses. Samuti selgitas kohus, mida teha olukorras, kus valimistel osaleda soovivate **valimisliitude nimed [7]** on äravahtamiseni sarnased.

Riigikohtusse jõudis ka mitmeid kaebusi seoses kandidaatide elukoha andmete õigsusega, kuid kõik need jäid lõppastmes rahuldamata. Kohus leidis, et andmete õigsust saavad sisuliselt kontrollida omavalitsused, mitte kohalikud valimiskomisjonid.

Põhjalikuma ülevaatega tänavustest valimiskaebustests saab tutvuda siin [8].

Teate sisestas:

Arno Pöder
pressiesindaja
arno [dot] poder@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohtule-esitati-seoses-kohalike-valimistega-ule-poolesaja-kaebuse>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid?asjaNr=5-25-72/2>

[2] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid?asjaNr=5-25-7/23>

[3] <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-valimiskomisjon-ei-saa-ilma-koosolekuta-otsuseid-teha>

[4] <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-e-haaletamise-lahtekood-tuleb-avaldada-enne-proovihaaletust>

[5] <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-jattis-proovihaaletust-puudutanud-kaebused-rahuldamata>

[6] <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-selgitas-valimisagitatsiooni-keelamise-oigusparasust>

[7] <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-tegi-otsuse-sarnase-nimega-valimisliitude-vaidluses>

[8] https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/uudiste-migra/Kommunikatsioon/KOV2025%20valimiskaebuste%20kokkuv%C3%B5te_veebi.pdf